

Kontaktperson
Magnus Holmström
Gatuavdelningen
Södra distriktet
Telefon: 08-508 262 47
magnus.holmstrom@tk.stockholm.se

Till
Trafiknämnden 2005-11-29

Hastighetsdämpande blomlådor i 30-zoner.

Förslag till beslut

Trafiknämnden beslutar att blomlådor enligt det försöksprojekt som genomförts inte ska användas som hastighetsdämpande åtgärder i Stockholm.

Per Aronsson

Göran Gahm

Bo Gyllsdorff

Sammanfattning

Gatu- och fastighetsnämnden beslutade 2005-04-26 att fastighetsägare i 30-zoner skulle få ställa ut hastighetsdämpande blomlådor på gatan. Trafikkontoret har efter detta beslut, med hjälp av Stadsledningskontorets juridiska avdelning, tittat på möjligheterna att genomföra detta och kommit fram till att det med hänsyn till gällande lagstiftning inte går att genomföra utan att bryta mot lagen.

Kontoret anser att hastigheterna inom 30-zonerna i stället ska säkras med traditionella fasta hinder så som det planerades i samband med att 30-zonerna infördes. I nuvarande budget finns 2 miljoner kronor per år för hastighetssäkrande åtgärder i 30-zonerna. En uppföljning av 30-zonerna påbörjas under hösten och kommer att ligga till grund för prioriteringarna av åtgärder inom zonerna.

Kontoret föreslår att Trafiknämnden beslutar att blomlådor enligt det försöksprojekt som genomförts inte ska användas som hastighetsdämpande åtgärder i Stockholm.

Bakgrund

Kontoret har genomfört ett försök med lågfartszon i ett bostadsområde i Älvsjö. Försöket har inneburit att portar har byggts vid varje gatumynning in till bostadsområdet med skyltning av rekommenderat max 30 km/tim i tillfarten. (numera ändrat till vanliga gul/röda 30-skyltar). På gatorna inom området har blomlådor ställts ut sommartid med syfte att dämpa bilarnas hastighet. Försöksprojektet återredovisades till gatu- och fastighetsnämnden 2005-04-26, § 32. Nämnden beslutade då att utöka projektet så att fastighetsägare i lågfartszoner erbjuds att få ställa ut hastighetsdämpande lådor på gatan.

Analys och konsekvenser

Stadsadvokatens bedömning

Ett projekt med blomlådor som utplacerats på gator i hastighetsdämpande syfte har bedrivits inom staden. Mot bakgrund av ett JO-beslut (dnr 3976-1999) har fråga ställts om möjligheterna till utökning av projektet i enlighet med gatu- och fastighetsnämndens beslut härom (2005-04-26, § 32).

JO uttalar i nämnda beslut viss kritik mot Botkyrka kommuns hantering av ett liknande projekt, där kommunen överlätit åt enskilda att anordna farthinder på gator och sätta upp tillhörande vägmärken.

Enligt kommunallagen (3:16) får kommuner efter beslut av fullmäktige överlämna vården av en kommunal angelägenhet, för vars handhavande inte särskild ordning föreskrivits, till bl a enskild. Om uppgiften innefattar myndighetsutövning får den bara överlämnas om det finns stöd för det i lag (jf RF 11:6).

JO anger i sitt uttalande att redan det som anges i 6 kap PBL, angående bl a kommunens huvudmannaskap för gator innefattande iordningställande och underhåll, får anses innebära att "särskild ordning" gäller för kommunens gatuhållning. Området är specialreglerat varför förvaltning enligt lagens ordalydelse inte får överlämnas till enskild. Gatuhållningsuppgifter innefattar att gator mm till bredd och utformning skall stämma med detaljplan, med möjlighet till vissa avvikelser. JO noterar att i en detaljplan kan bestämmas även sådana detaljer som bl a farthinder. Vad avser sådana mer kvalificerade ställningstaganden i gatuhållningen, tex begränsningar i gatornas användning för avsett ändamål, är överlämnande till enskild inte tillåtet. I gatuhållning ingår dock även ren skötsel tex reparation, renhållning och underhållsarbeten. JO hänvisar för sådana uppgifter till ett regeringsuttalande (prop. 92/93:43) om att det inte är uteslutet att vissa delar av en specialreglerad uppgift, tex vissa driftsfrågor eller andra verkställighetsuppgifter, kan bedrivas i privaträttsliga former, och

säger att detta torde vara tillåtet att överlämna till enskilda. För att sådant överlämnande skall vara tillåtligt måste kommunen enligt JO dock ha ett inflytande på de faktiska förhållandena. I det fall JO granskade hade även överlåtits till enskilda att ombesörja vägmärken. JO påpekade att detta förutom att stå i strid med vägmärkesförordningen även kunde innebära överlämnande av uppgift innefattande myndighetsutövning och därmed strida mot grundlagsbestämmelse.

Sammanfattningsvis kan av lagstiftningen och JO:s uttalande följande sägas angående blomlådeprojektet.

För att förvaltningsuppgift skall kunna överlämnas till enskild krävs beslut av kommunfullmäktige. Kommunen måste besluta i de centrala delarna angående placering, utformning mm och uppgifter avseende vägmärken får inte överlämnas. Endast rena driftsfrågor eller verkställighetsuppgifter kan överlämnas till enskild. Exempel på detta skulle kunna vara reparation och underhåll av lådorna och skötsel av blomplanteringarna. Beslutanderätten om överlämnande i de enskilda fallen, i enlighet med ett grundläggande beslut av fullmäktige, kan delegeras inom kommunen och aktuell nämnds förvaltning.

Trafikkontorets förslag

Eftersom samtliga blomlådor är försedda med vägmärke 7.1.3 (markeringsskärm/blå-gul reflex) anser kontoret att det inte är möjligt att genomföra projektet med blomlådor enligt beslut i gatu- och fastighetsnämnden 2005-04-26 utan att bryta mot gällande lagar. Det är heller inte tillåtet att ställa ut blomlådor på gatorna utan att markera dessa med vägmärken. Kontoret anser att hastigheterna inom 30-zonerna i stället ska säkras med traditionella fasta hinder så som det planerades i samband med att 30-zonerna infördes.

Kontoret har i nuvarande budget avsatt 2 miljoner kronor per år för hastighetssäkrande åtgärder i 30-zonerna. En uppföljning av 30-zonerna påbörjas under hösten och kommer att ligga till grund för prioriteringarna av åtgärder inom zonerna.

Kontoret föreslår att Trafiknämnden beslutar att blomlådor enligt det försöksprojekt som genomförts inte ska användas som hastighetsdämpande åtgärder i Stockholm.

SLUT